

Aftale om Budget 2020

Indgået den 1. oktober 2019 mellem
Venstre
Socialdemokratiet
Dansk Folkeparti
Slesvigsk Parti
Det Konservative Folkeparti
Liberal Alliance
Løsgænger Jens Møller

Budgetforlig med fokus på velfærd og udvikling

Den 1. oktober 2019 er der indgået et bredt forlig i Tønders kommunalbestyrelse.

Budgetforliget udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2020 samt overslagsårene 2021 - 2023.

Forligskredsen viser med aftalen for 2020 et budget, hvor der følges op på de massive investeringer i Kommunalbestyrelsens Visions- og Strategiplan 2018 - 2022. Med udgangspunkt i en økonomisk sund og velkonsolideret kommune er der blevet plads til at anvende midler til udvikling af en række velfærdsområder.

Forligskredsen har tillid til, at Folketinget i en kommende udligningsreform vil sikre en bedre fordeling på tværs af landet, således at alle kommuner får mulighed for at yde den service borgerne efterspørger. I 2020 er der derfor afsat en pulje på 10 mio. kr., som først udmøntes når konsekvenserne af udligningsreformen kendes.

Samlet set indeholder budgetaftalen nye driftsinitiativer for i alt 10,6 mio. kr. årligt og et anlægsprogram med nye og igangværende projekter for i alt 119 mio. kr. i 2020.

Kommunalbestyrelsens økonomiske politik for 2019-2022 har som et væsentligt målepunkt fokus på at udnytte størst mulig andel af den aftalte ramme på serviceudgifter - dog stadig med en sund økonomisk balance mellem indtægter og udgifter.

Nærværende budgetaftale afspejler dette og skaber grundlaget for, at kommunalbestyrelsen i årene frem kan fortsætte denne linje.

Budgetforlig med fokus på kernevelfærd:

Forligskredsen står sammen om et budgetforlig, der er kendetegnet ved et fortsat fokus på at styrke kommunens store velfærdsområder. Forligskredsen og Jens Møller er således enige om, at:

Fortsat fokusering på udvikling af en lang række kernevelfærdsydelser til borgerne i Tønder Kommune

Understøtte folkeskolernes positive udvikling, senest tydeliggjort ved et markant løft af karaktergennemsnittet

Fastholdelse af en værdig og god ældrepleje for ældre med behov for hjælp.

Udvide ansvarlighed i forhold til de borgere, der har brug for hjælp inden for det specialiserede socialområde.

Fortsat have fokus på udvikling af kommune gennem en række prioriterede udviklingsinitiativer.

Budgetforlig med fokus på fortsat udvikling:

Med udgangspunkt i en økonomisk sund og velkonsolideret kommune er forligskredsen endvidere enig om, at der fortsat er plads til at anvende midler til udvikling af kommunen, så den vedbliver at være attraktiv for både borgere, kommende tilflyttere og virksomheder. Forligskredsen finder det afgørende at bakke op om initiativer, der udspringer af lokal udviklingskraft, optimisme og virkelyst:

Erhvervs- og turismefremme

Genforeningen 2020

Udviklingsplan Toftlund

Tønder Sports- og Fritidscenter

Seniorbofællesskab Toftlund og Green City Tønder.

Zeppelin Tønder

FN 's verdensmål

Facility Management

Infrastruktur i Tønder Kommune

Renovering af klokkespil i Løgumkloster

I det følgende beskrives budgetaftalens indhold nærmere med afsæt i de ovennævnte fokusområder.

Driftsbudgettet

For at sikre det nødvendige økonomiske råderum er det et krav, jf. den økonomiske politik, at der som minimum sker en tilpasning af servicerammen i forhold til den demografiske udvikling, og at rammen tilpasses i forhold til forhandlingsresultatet mellem regeringen og KL.

Det betyder, at serviceområderne reduceres med 17,9 mio. kr. fordelt ud på alle udvalgsområder.

Som konsekvens af den forsinkede budgetproces er forligskredsen bevidste om at de enkelte fagudvalg kan få en vanskelig opgave med at opnå fuld virkning af forslagene i 2020. Det kan betyde at fagudvalgene i 2020 må finde alternative "engangsreduktioner" som kan sikre at budgetrammerne overholdes.

Administrationsområdet

I forbindelse med budgettet for 2019 var forligskredsen enige om at undersøge mulige reduktioner og effektiviseringer indenfor det administrative område i Tønder Kommune, herunder også Tønder Kommunes forbrug af eksterne konsulenter.

Med baggrund i den interne analyses resultater er forligskredsen bevidste om, at egne politiske beslutninger påvirker niveauet på administrationsområdet. Udgifterne på myndighedsområdet er således hovedsagelig vokset som konsekvens af en bevidst opprioritering på børn og ungeområdet.

For at skabe det nødvendige råderum til at prioritere velfærdsopgaverne er forligskredsen optaget af, at administrationen reduceres yderligere, hvorfor der skal iværksættes reduktioner for i alt 2,2 mio. kr. udover effektiviseringskravet på 1 % - eller 3,6 mio. kr.

Der er aftalt, at de ekstraordinære 2,2 mio. kr. udmøntes ved at reducere midlerne til eksterne konsulenter på det administrative område med 0,5 mio. kr., hvilket er helt i tråd med aftalen mellem regeringen og KL. Endvidere er det aftalt, at der skal findes en reduktion på 0,5 mil. kr. på ledelse og den resterende 1,2 mio. kr. findes på centrale puljer og effektiviseringer.

Forligskredsen er opmærksom på, at reduktionerne kan betyde forringelser i den oplevede service, og at kommunalbestyrelse og direktion skal prioritere at kræfterne anvendes til at sikre, at allerede igangsatte projekter kommer sikkert i havn.

Hjemsted Danernes Verden.

Forligskredsen er enig om, at det tidligere driftstilskud på 2,6 mio. kr. til Hjemsted Danernes Verden i 2020 anvendes til andre kulturelle tiltag eller stedbundne initiativer.

Økonomisk råderum

Med udgangspunkt i ovenstående tiltag har forligskredsen skabt det nødvendige økonomiske råderum til investeringerne i kernevelfærden samt nye udviklingstiltag.

Folkeskolerne

Tønder Kommune har gennem en længere periode haft fokus på elevernes faglige udbytte i folkeskolen. De officielle tal viser nu, at indsatsen giver udbytte.

Folkeskolerne i Tønder Kommune er aktuelt inde i en positiv udvikling, såvel fagligt som trivselsmæssigt.

Denne positive udvikling ønsker forligskredsen at understøtte ved blandt andet at afsætte 1,2 mio. kr. i 2020 og 2,0 mio. kr. i overslagsårene til et generelt løft af folkeskolen. Ligeledes er der enighed om, at initiativet "jeg bor ved Vadehavet" skal udvides til også at være et tilbud til børn i Tønder Kommunes private skoler.

God og værdig ældrepleje:

På ældreområdet har det været vigtigt for Forligskredsen at sikre værdighedsmidlerne til anvendelse i primært hjemme- og sygeplejen samt på plejecentre. Midlerne skal anvendes til at fastholde serviceniveauet i en dagligdag, hvor antallet af ældre bliver flere og hvor behovene bliver mere komplekse. I Tønder Kommune fokuserer vi på det gode ældreliv, hvorfor ældreområdet prioriteres.

Det specialiserede socialområde:

Kommunalbestyrelsen har som grundforudsætning, at de enkelte fagudvalg selv skal og kan omprioritere indenfor egen budgetramme. I den forgangne periode har fagudvalgene udvist stor vilje og evne til netop dette. I sidste års budgetforlig afsatte Kommunalbestyrelsen væsentlige budgetmidler til det specialiserede område. I løkonomiaftalen for 2020 indgår nu også finansiering af dette behov.

Det specialiserede område er generelt under et stigende pres, og på den baggrund har forligskredsen besluttet at fjerne et tidligere effektiviseringskrav på henholdsvis 4,6 mio. i 2020 og 10,4 mio. i 2021 og efterfølgende overslagsår.

Psykiatri

Et stigende antal børn og voksne får diagnoser og en række borgere er udfordret omkring mental sundhed.

For at sikre en mere sammenhængende indsats omkring psykiatrien nedsættes en tværgående arbejdsgruppe, der skal undersøge forbedringsmuligheder i forhold til at skabe bedre borgerforløb med en helhedsorienteret indsats.

Samtidig skal arbejdsgruppen også afdække behov for nye tværgående indsatser i forhold til samarbejde mellem lokal- og distriktpspsykiatri samt implementering af den kommunale indsats i Psykiatriplanen.

Øvrige driftsudvidelser

Med udgangspunkt i den samlede driftsramme, har det været muligt at prioritere øvrige udvidelser indenfor en ramme på 10,6 mio. kr. årligt. Det har blandt andet resulteret i:

- Opspore ensomme ældre og bekæmpe ensomhed
- Venskabsbysamarbejde
- Medlemskab af Balance Danmark
- Handicapkørsel over grænsen (fortsættelse)
- Ekstra skolebuskørsel i Løgumkloster Skoledistrikt (fortsættelse).
- Borgerrådgivningsfunktion, ordningen skal evalueres efter et år.
- Senfølger for seksuelt misbrugte.
- Betalingsfri buskørsel for pensionister skal undersøges.

Udviklingsinitiativer

Med blikket for at forfølge både lokale initiativer og internationale perspektiver, har Forligskredsen indgået aftale om følgende udviklingsområder:

Erhvervs- og turismefremme

Vækst og udvikling indenfor erhverv og turisme ses fortsat som vigtige forudsætninger for Tønder Kommunes rammevilkår. På baggrund af analysen af anvendelsen til budgettet til forskellige initiativer på området, fastholdes tilskud til erhvervs- og turismefremme på ca. 10 mio. kr. årligt.

Herudover er området styrket ved bevillinger fra Visions- og strategipuljen med i alt årligt 1,4 mio. kr. over en 2 årig periode i 2019 og 2020.

Som følge af ny national lovgivning og deraf følgende oprettelse af erhvervshuse og destinationsselskaber, arbejdes der videre med en eventuel etablering af et destinationsselskab omkring Vadehavet i samarbejde med Esbjerg og Fanø kommuner.

Forligskredsen er enig om, at der er brug for involvering af Rømø Tønder Turistforening og øvrige interessenter, og at der er brug for at der hurtigst muligt skal fremlægges en tids- og handleplan for den videre proces frem mod 2021.

Genforeningen 2020:

Tønder Kommune ser frem til at fejre 100-året for genforeningen, hvor der tilrettelægges flere forskellige arrangementer.

Genforeningen er en stor del af vores fælles historie og skal derfor have ekstraordinær opmærksomhed på netop vores egn.

Der planlægges en række store arrangementer i sammenhæng med fejringen som præsidiet for genforeningen forestår, ligesom der lokalt i Tønder Kommune af en række foreninger og kredse gennemføres spændende aktiviteter og arrangementer.

Til hovedbegivenhederne er der afsat 1,6 mio.kr.

Da finansieringen af de store arrangementer fortsat ikke er helt på plads, ønsker Forligskredsen, at der afsøges mulighed for ekstern medfinansiering.

Udviklingsplan Toftlund

Udviklingsplan Toftlund er ved at være færdigudviklet, og der har været udvist et stort engagement fra borgere, virksomheder og lokale foreninger i processen.

På anlægsrammen er der afsat samlet 17 mio. kr. i 2020 og 2021 til gennemførelsen af de første fysiske initiativer der følger af planen. Forligskredsen er opmærksom på, at der kan være behov for yderligere investeringer i planen.

På den baggrund, er der enighed om at der ved kommende budgetforhandlinger skal ske en drøftelse og en vurdering af, om der skal afsættes yderlige midler i takt med at planerne bliver konkretiseret.

Tønder Sports- og Fritidscenter

Forligskredsen anser udviklingen af TSFC som et af de store og vigtige initiativer, som man gerne bakker op om i den kommende periode.

Det blev derfor besluttet at prioritere et beløb på 1,5 mio. kr. til de første initiativer i den visionære og storslåede plan for områdets udvikling.

Forligskredsen ønsker med det afsatte beløb at understøtte de frivillige kræfters arbejde for at skaffe ekstern finansiering til elementerne i planen. Det er fortsat opfattelsen at en væsentlig del af finansieringen til udviklingsplanen skal skaffes udefra.

Seniorbofællesskab Toftlund, Green City Tønder

I løbet af det seneste års tid har Tønder Kommune modtaget to henvendelser om konkrete projekter, hvor der foreslås etablering af nye almene boliger i henholdsvis Toftlund og Tønder by.

Projekterne handler om henholdsvis et seniorbofællesskab i Toftlund på ca. 30 seniorboliger og ca. 31 almene familieboliger/seniorboliger i Tønder. For begge projekter gælder, at de udspringer af et lokalt initiativ og engagement blandt borgere i lokalområdet. Forligskredsen er enig om, at man gerne støtter op omkring de lokale initiativer.

Projekterne er fortsat under udvikling og forligskredsens opbakning er dermed ikke lig med at projekterne er endeligt godkendt, hvorfor der ikke er afsat den nødvendige økonomi i den nuværende budgetaftale.

Zeppelin Tønder

Tønder Kommunes Visions og Strategiplan har fokus på bæredygtig benyttelse af de stedbundne kvaliteter. Udviklingen af Zeppelin Tønder kræver, at der afsættes specifikke ressourcer til at løfte projektet videre.

Kommunalbestyrelsen besluttede i 2019 at ansætte en projektkoordinator for Zeppelin Tønder. Forligskredsen vil fastholde det stærke fokus på udviklingen af Zeppelin Tønder og afsætter derfor 1,0 mio. kr. årligt til udviklingen af projektet.

Jyllandspostens Fond er blevet strategisk partner for udviklingen af Zeppelin Tønder. Målsætningen er at skabe et oplevelses- og formidlingscenter med en økonomi og besøgstal der vil gøre det til et førende nationalt fyrtårn indenfor oplevelse og formidling af 1. verdenskrig og zeppelinere, herunder også øvrig luftfart.

FN 's verdensmål

Med en investering på 0,6 mio. kr. ønsker Forligskredsen at igangsætte Tønder Kommunes strategiske arbejde med FN's verdensmål og bæredygtig udvikling.

FN's 17 verdensmål fra 2015 sætter retningen for en mere økonomisk, social og miljømæssig- sig bæredygtig verden og beskriver en lang række komplekse udfordringer, verdenssamfundet står over for.

I Tønder Kommune er mange af verdensmålene velkendt stof. Målene er allerede integreret i mange af Tønder Kommunes indsatser, dog overvejende på en indirekte facon.

Med indsatsen skal der tilvejebringes større synlighed, og der lægges op til en proces, hvor implementering af verdensmålene indarbejdes i kommunens igangværende strategiarbejde.

Dette kommer til at foregå i et parallellforløb mellem evaluering af Visions- og Strategiplan og arbejdet med verdensmålene i løbet af første halvår af 2020.

Rammebevillingen åbner mulighed for, at der kan iværksættes konkrete aktiviteter på miljø- og klimaområdet.

Der nedsættes en politisk/administrativ arbejdsgruppe der skal arbejde med konkretisering og en overordnet strategi for Tønder Kommunes arbejde med verdensmålene.

I forlængelse heraf skal der ske en udmøntning af de afsatte midler til fremme af verdensmålene. Arbejdet med FN's verdensmål kan/skal over tid udmøntes via et grønt regnskab.

Facility Management

Forligskredsen er enig om at fortsætte den praktiske udmøntning af Facility Management, hvis formål er at udnytte de kommunale antal m² optimalt samt at afhænde overskydende arealer ved salg eller nedrivning. Den samlede ejendomsdrift optimeres ved at samle den kommunale ejendomsadministration under en afdeling.

Forligskredsen er enig om, at der i perioden fra 2020 til 2022 skal ske en arealoptimering på ca. 20.000 m². Dette vil på sigt give et afkast på ca. 8 mio. kr. årligt.

Infrastruktur i Tønder Kommune

Forligskredsen er enig om, at der skal være et styrket fokus på udvikling og vedligeholdelse af infrastrukturen i kommunen.

Der er enighed om at der skal tages initiativ til afvikling af en konference, der skal afdække mulighederne for forbedring af infrastrukturen, herunder vej- og togforbindelse m.v.

Renovering af klokkespil i Løgumkloster

Klokkespillet er et væsentligt særkende i Løgumkloster. For at sikre dette unikke landmærke og vartegn for byen, afsættes i 2020 0,5 mio. kr. til renoveringen.

Anlægsbudgettet

Anlægsprogrammet for 2020 og 2021 er væsentligt større end normalt. I den økonomiske politik for 2019- 2022 er målsætningen, at anlægsniveauet fastsættes således, at der er balance mellem drift og anlæg i 2022.

For at opnå en bedre balance igennem budgetperioden er det aftalt at der sker en yderligere periodisering af anlæggene. Dette medfører at der primært er foretaget en periodeforskydning af allerede besluttede anlægsinvesteringer fra 2020 til 2021. Anlægsbudgettet for 2020 udgør stadigvæk i alt 119 mio. kr. og er dermed et af de største i kommunens historie.

Der er enighed om at anvende ca. 52 mio. kr. af kassebeholdningen til at finansiere den ekstraordinært store anlægsaktivitet.

Den videre proces

Ved aftalens indgåelse er flere forhold endnu ukendte. Det drejer sig blandt andet om kommunernes samlede overholdelse af rammerne til service og anlæg.

En væsentlig del af Tønder Kommunes bloktilskud er betinget af, at aftalen overholdes. Hvis tallene på landsplan gør, at der er behov for at overveje budgetaftalen mødes Forligskredsen.

Budgetaftalen danner udgangspunkt for budgettet, som sendes til 1. behandling og herefter sendes i høring.

Forligskredsen har aftalt, at mødes, når finanslovsaftalen for 2020 foreligger og tage stilling til eventuelle virkninger på budgetaftalen, herunder med fokus på ældreområdet.

Tønder den 1. oktober 2019

Henrik Frandsen
Borgmester

Preben Linnet
Venstre

Bent Paulsen
Dansk Folkeparti

Eike Albrechtsen
Socialdemokratiet

Jørgen Popp Petersen
Slesvigsk Parti

Anette Abildgaard Larsen
Det Konservative folkeparti

Claus Hansen
Liberal Alliance

Jens Møller
Løsgænger

